

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ШОСТКИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кафедра Економіки та управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
денної форми навчання

_____ Проценко О.М.
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гроші та кредит

напрямок підготовки 6.072 Фінанси, банківська справа та страхування

інститут, факультет: Шосткинський інститут СумДУ,
денної форми навчання

Погоджено: начальник навчально-методичного відділу _____ Полончук В.О.

Шостка 2017 рік

Робоча програма з дисципліни « Гроші та кредит»

для студентів за напрямом підготовки – 6.072 Фінанси, банківська
справа та страхування

Розробники: Пригара І.О. викладач кафедри економіки та управління

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та управління

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри економіки та управління _____ Прожога І.В.

“ ____ ” _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4 КР -1	Напрямок підготовки 6.072 Фінанси, банківська справа та страхування	Нормативна	
Модулів -2		Рік підготовки:	
Змістових модулів -2		1	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -КР		Семестр	
Загальна кількість годин -120 КР-30		2	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,5 самостійної роботи студента – 4,9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		32	-
		Практичні, семінарські	
		40	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		48	-
Індивідуальні завдання:			
КР	-		
Вид контролю: ДСК			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –92%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – дати теоретичні і практичні знання щодо управління системою грошових відносин, розібратися в багатогранній сутності грошей та в

їх функціях, засвоїти основні властивості грошей, які конституують їх як самостійну економічну категорію.

Завдання дисципліни:

Навчити основам механізму взаємозв'язків через грошовий оборот основних груп економічних суб'єктів та головних ринків, а також головні грошові потоки між ними. Зрозуміти сутність та взаємозв'язок таких економічних явищ, як грошовий оборот, грошовий обіг, фінанси, кредит.

ЗНАТИ:

Механізм походження грошей, упевнитися в неминучості появи грошей у процесі розвитку суспільного виробництва та обміну; логіку еволюції форм грошей, об'єктивну зумовленість переходу від повноцінних грошей до неповноцінних, причини та значення демонетизації золота; основні прояви ролі грошей у розвитку ринкової економіки, усі основні показники, що характеризують обсяг грошової маси; механізм зміни маси грошей в обороті, механізм впливу змін у попиті та пропозиції грошей на динаміку рівня процента.

УМІТИ:

Визначити сутність, структуру та особливості прояву грошового ринку; особливості формування та чинники зміни попиту на гроші та пропозиції грошей; будувати інституційну модель грошового ринку та засвоїти його структуру; будувати графічну модель ринку грошей та зрозуміти механізм його урівноваження.

Визначити фактори впливу на швидкість обігу грошей та її значення для економіки. Розв'язувати задачі, пов'язані з рухом коштів, формуванням та використанням фондів грошових засобів у взаємодії з банківськими установами та страховими компаніями, позабюджетними фондами, іншими суб'єктами господарювання.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади грошей та грошового обігу

Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ

Походження грошей. Роль держави у створенні грошей. Сутність грошей. Гроші як гроші і гроші як капітал. Форми грошей та їх еволюція. Вартість грошей. Функції грошей. Якісні властивості грошей. Роль грошей у розвитку економіки.

Тема 2. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ І ГРОШОВА МАСА

Сутність та економічна основа грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування. Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу. Механізм зміни маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор.

Тема 3. ГРОШОВИЙ РИНОК . ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Визначення і складові грошової системи. Види грошових систем та їх еволюція.

Тема 4. ІНФЛЯЦІЯ

Сутність, види та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Особливості інфляції в Україні. Сутність та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 5. ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ ТА ВАЛЮТНИЙ РИНОК

Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютний ринок. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс. Валютні системи та валютна політика. Особливості формування валютної системи України.

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Кредитування та банківська система

Тема 6. НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ

Кругообіг коштів підприємств та необхідність залучення кредитів. Суб'єкти кредитних відносин. Основні об'єкти короткострокового кредитування в оборотні кошти. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Банківський кредит. Комерційний кредит. Державний кредит. Лізинговий кредит.

Тема 7. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ГРОШОВОГО РИНКУ

Визначення та функції фінансових посередників. Види фінансових посередників. Банки і банківська система.

Тема 8. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ

Призначення, статус та основи організації центрального банку. Функції центрального банку. Походження та розвиток центральних банків. Становлення центрального банку в Україні.

Тема 9. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ

Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Основи організації та специфіка діяльності окремих видів комерційних банків. Пасивні операції банків. Активні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування клієнтів. Банківські послуги. Стабільність банків і механізм її забезпечення. Особливості розвитку комерційних банків в Україні.

Тема 10. МІЖНАРОДНІ РИНКИ ГРОШЕЙ ТА КАПІТАЛІВ

Офшорні фінансові центри (ОФЦ). Види міжнародної кредитної співпраці.
Міжнародні та регіональні валютно-кредитні установи.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади грошей та грошового обігу												
Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ	14	4	6			4						
Тема 2. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ І ГРОШОВА МАСА	16	4	8			4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. ГРОШОВИЙ РИНОК . ГРОШОВІ СИСТЕМИ	16	4	6			6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. ІНФЛЯЦІЯ	15	2	6			7						
Тема 5. ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ ТА ВАЛЮТНИЙ РИНОК	14	2	6			6	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем	75	16	32			27						
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Кредитування та банківська система												

Тема 6. НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ	10	4	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 7. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ГРОШОВОГО РИНКУ	10	4	2			4						
Тема 8. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ	12	4	2			6	-	-	-	-	-	-
Тема 9. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ	7	2	1			4						
Тема 10. МІЖНАРОДНІ РИНКИ ГРОШЕЙ ТА КАПІТАЛІВ	6	2	1			3	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем	45	16	8			21	-	-	-	-	-	-
Курсова робота	30	-	-		-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	32	40	-	-	78	-	-	-	-	-	-

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ	6	
2	Тема 2. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ І ГРОШОВА МАСА	8	
3	Тема 3. ГРОШОВИЙ РИНОК . ГРОШОВІ СИСТЕМИ	6	-
4	Тема 4. ІНФЛЯЦІЯ	6	
5	Тема 5. ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ ТА ВАЛЮТНИЙ РИНОК	6	-
6	Тема 6. НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ	2	
7	Тема 7. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ГРОШОВОГО РИНКУ	2	-
8	Тема 8. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ	2	

9	Тема 9. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ	1	-
10	Тема 10. МІЖНАРОДНІ РИНКИ ГРОШЕЙ ТА КАПІТАЛІВ	1	
Усього годин		40	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ	4	-
2	Тема 2. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ І ГРОШОВА МАСА	4	
3	Тема 3. ГРОШОВИЙ РИНОК . ГРОШОВІ СИСТЕМИ	6	-
4	Тема 4. ІНФЛЯЦІЯ	7	
5	Тема 5. ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ ТА ВАЛЮТНИЙ РИНОК	6	-
6	Тема 6. НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ КРЕДИТУ	4	
7	Тема 7. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ГРОШОВОГО РИНКУ	4	-
8	Тема 8. ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ	6	
9	Тема 9. КОМЕРЦІЙНІ БАНКИ	4	-

10	Тема 10. МІЖНАРОДНІ РИНКИ ГРОШЕЙ ТА КАПІТАЛІВ	3	-
11	Курсова робота	30	
	Разом	78	-

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи.

Теми курсових робіт, порядок виконання та вимоги наведено в методичних вказівках.

10. Методи навчання

Лекції (докладне викладення навчального матеріалу); *практичні заняття* – під керівництвом викладача рішення задач, контроль знань; *самостійне опрацювання навчального матеріалу* із використанням конспекту лекцій та основної навчальної літератури, робота із довідниками. *Індивідуальна студента* під керівництвом викладача.

11. Методи контролю

Контроль навчальної роботи – тестування та опитування з теоретичного матеріалу, спостереження за ходом виконання практичних робіт і співбесіда з проблемних питань, контроль індивідуальної та самостійної роботи студента.

12. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій / укладач Пригара І.О.
2. Плани практичних занять / укладач Пригара І.О.
3. Методичні вказівки до виконання курсових робіт / укладач Пригара І.О.

13. Рекомендована література

Базова

1. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит: Навч. метод. посібник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.:ЦУЛ. – 336 с.
2. Гринькова В.М. Гроші і кредит: Навчальний посібник. – Х.: ВД ІНЖЕК, 2003. – 208 с.

Допоміжна

1. Бланк И.В. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – К.: Ника-Центр, 1999. – 528 с.
2. Колодізев О.М. Гроші та кредит: Навч.посібник / О.М.Колодізев, О.Р.Яременко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 156 с.

3. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 4-те вид., стер, - К.: Знання, 2004. 215 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

**РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО – РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ціноутворення»**

- 1. Структура навчальної дисципліни:** загальний обсяг 120год/4 кред.; Лк – 32год.; пр. – 40год.; КР- 30 год. ДСК.
- 2. Організація навчального процесу:** семестрів викладання – 1; модульних циклів – 2.
- 3. Шкала оцінювання:** R = 100 балів.
- 4. Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:**
а) виконання завдань на практичних заняттях:

1 модуль

- тестування 1бали * 16 = 16 балів;
- опитування 1бали * 16 = 16 балів;
- атестація – 8 балів.

2 модуль

- тестування 1бали * 4 = 4 балів;
- опитування 1бали * 8 = 8 балів;
- атестація – 8 балів.

ДСК – 40 балів

- 5. Підсумок рейтингових балів за мод. циклами (при позитивному оцінюванні):**

1-ий модульний цикл: (8 лк., 16 пр. занять)

.....24...40 балів;

2-ий модульний цикл: (8 лк., 4 пр. занять)

12 ...20 балів;

ДСК.....24...40 балів.

Курсова робота .....60 ...100 балів.

- 6. Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи:** перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці (менше зазначеної в п.5), проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

- 4. ІРС** за розкладом занять використовуються для консультаційної роботи (в тому числі за призначенням викладача) та робіт за п.6.

- 8. Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента:** оцінювання відповідно до отриманих за семестр рейтингових балів здійснюється за такою шкалою:

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	ВІДМІННО	5(відмінно)	$0,90R \leq RD < 1,00R$	$90 \leq RD < 100$
B	ДУЖЕ ДОБРЕ	4(добре)	$0,82R \leq RD < 0,89R$	$82 \leq RD < 89$

C	ДОБРЕ	4(добре)	$0,74R \leq RD < 0,81R$	$74 \leq RD < 81$
D	ЗАДОВЛІЛЬНО	3(задовільно)	$0,64R \leq RD < 0,73R$	$64 \leq RD < 73$
E	ЗАДОВЛІЛЬНО	3(задовільно)	$0,60R \leq RD < 0,63R$	$60 \leq RD < 63$
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО	<u>2(незадовільно)</u>	$0,35R \leq RD < 0,59R$	$35 \leq RD < 59$
F	НЕЗАДОВІЛЬНО	<u>2(незадовільно)</u>	$RD < 0,34R$	$RD < 34$

RD – підсумковий рейтинговий бал за семестр з навчальної дисципліни;

R – шкала оцінювання за семестр з навчальної дисципліни.

- при отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопичуваними рейтинговими балами поточного контролю **34 балів** («FX») студент має право на дворазову спробу отримання позитивної оцінки на заході підсумкового семестрового контролю (перше перескладання викладачеві, друге – комісії);
- при отриманні підсумкової семестрової оцінки за накопичуваними рейтинговими балами поточного контролю **менше 34 балів** («F») студент **не допускається** до заходу підсумкового семестрового контролю, вважається таким, що має академічну заборгованість з навчальної дисципліни, і представляється деканатом до відрахування.